

แนวการบรรยายวิชา
พช 415 วิชาการเสริมสร้างพลังชุมชนและเครือข่าย
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศูนย์รังสิต ภาค 2
2/2564

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา รศ.ดร.อรรดา ชลายนนาวิ
วันเวลา วันพฤหัสบดี เวลา 13.30-16.30 น.
สอนออนไลน์ด้วยโปรแกรม MST
วันสอบไล่ 23 พ.ค. 2565 (บ่าย)

Link ห้อง MST

ช่องทางการติดต่ออาจารย์ประจำวิชา

Line ID: loveauschala

Facebook: auschala chalayonnavin

Class Facebook: CD415 2/2564

Mail: auschala2521@gmail.com

โทร: 086-111-1120 เวลา 9:00-18:00 ถ้าโทรมาไม่รับอาจติดภารกิจให้ฝากข้อความไว้
ไว้ในไลน์

ใน Chat MST ห้อง CD415

แนวสังเขปลักษณะวิชา

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับชุมชนได้แก่องค์ประกอบ โครงสร้าง ลักษณะของชุมชนชนบท ชุมชนเมือง และภารกิจหน้าที่ของเครือข่ายองค์กรชุมชนหรือองค์กรประชาชนซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในกระบวนการการดำเนินงานในชุมชน

แนวคิดทฤษฎีที่สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจในชุมชน เพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงภาคีเครือข่ายการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่จะมาผนึกกำลัง “ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้” ร่วมดำเนินการเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนและองค์กรเครือข่ายกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยกระบวนการทำประชาพิจารณ์ การเสวนาหันหน้ามานั่งพูดคุย ร่วมตัดสินใจ เจรจาต่อรองแสงหาฉันทามติ ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับชุมชน นำมาซึ่งการเสริมสร้างให้เกิดพลังในชุมชนเป็นคู่ทางในการรู้ปัญหา กำหนดแนวทางการพัฒนาสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

2. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ แนวคิดทฤษฎีการเสริมสร้างพลังอำนาจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดพลังการมีส่วนร่วมในการทำงานกับชุมชน หรือเอื้อต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตและสิ่งแวดล้อม ในระดับสังคม ชุมชน ระดับปัจเจกบุคคล

3. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจแนวทางการสร้างเครือข่ายซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน หรือองค์กร สังคม สู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ แล้วพัฒนาไปสู่การวางแผน ดำเนินกิจกรรมร่วมกันหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานแนวคิดและปรัชญา แนวคิดการพัฒนาชุมชน

6. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมในกระบวนการทำประชาพิจารณ์ และเจรจาต่อรอง ซึ่งแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

วิธีการเรียนการสอน

1. การบรรยายโดยอาจารย์ประจำวิชาและวิทยากรพิเศษภายนอก
2. การใช้สื่อวีดิทัศน์ ภาพยนตร์ประกอบการอภิปราย
3. การทำรายงานเชิงวิเคราะห์ (งานเดี่ยว/กลุ่ม)
4. การอภิปรายอย่างมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
5. การนำเสนอรายงานร่วมกันในชั้นเรียน

วิธีการประเมินผล

คะแนนเก็บ			70	คะแนน
- การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	20	คะแนน*		
- การทดสอบย่อย เก็บคะแนน (รศ.ดร.อัจฉรา)	20	คะแนน**	(ครั้งที่ 1,2 ครั้งละ 10	
คะแนน)				
การทำรายงานและการนำเสนอ 1 ครั้ง (สัปดาห์ที่ 11)	30	คะแนน***	(ครั้งที่ 3)	
การสอบปลายภาคในรูปแบบ take home	30	คะแนน****	(ครั้งที่ 4)	
รวม			<u>100</u>	คะแนน

(ไม่มีการสอบมิตเทอม)

*ใช้ผลการบันทึกการเข้าเรียนออนไลน์ของนักศึกษาในแต่ละครั้ง และการร่วมเสนอความคิดเห็นในชั้นเรียน หากไม่สามารถเข้าเรียนได้โปรดส่งใบลา แสดงเหตุผล และความจำเป็นที่ช่องทาง auschala2521@gmail.com

**ภายหลังกการเรียนจะทำการทดสอบย่อยสองครั้งแบบสุ่ม (ไม่ระบุว่าเรียนครั้งใด) เป็นคำถามที่ถามนักศึกษาในชั้นเรียนช่วงท้าย และให้นักศึกษาเขียนตอบ โดยนักศึกษาสามารถโพสต์คำตอบในห้อง Assignment ใน MST หรือหากไม่สามารถเข้าได้หรือมีข้อขัดข้องให้ส่งที่ auschala2521@gmail.com โดยใส่ชื่อเมลดังนี้: CD415 งานครั้งที่... ตามด้วยชื่อ นามสกุล และรหัสนักศึกษา (หมายเหตุ: การระบุงานครั้งที่เท่าไรให้ดูที่วิธีการประเมินผล)

***ทำรายงานและนำเสนอในรูปแบบกลุ่มในสัปดาห์ที่ 11 โดยสัปดาห์ที่ 10 งดเพื่อให้นักศึกษาศึกษาเชิงเอกสารเพื่อเตรียมจัดทำรายงานและพรีเซนต์ความยาวไม่เกินกลุ่มละ 30 นาที โดยรายงานนักศึกษาสามารถนำไปปรับแก้อีกครั้งและส่งในวันที่ 25 พ.ค. 2565 ก่อนเวลา 24.00 น.โดยนักศึกษาสามารถโพสต์รายงานในห้อง Assignment ใน MST หรือหากไม่สามารถเข้าได้หรือมีข้อขัดข้องให้ส่งที่ auschala2521@gmail.com โดยใส่ชื่อเมลดังนี้: CD415 งานครั้งที่... ตามด้วยชื่อ นามสกุล และรหัสนักศึกษา (หมายเหตุ: การระบุงานครั้งที่เท่าไรให้ดูที่วิธีการประเมินผล)

****การสอบปลายภาคจัดสอบโดยการให้ข้อสอบ Take home โดยเมื่อถึงวันและเวลาสอบจะทำการโพสต์ข้อสอบไว้ในห้อง Assignment ใน MST นักศึกษามีเวลา 48 ชั่วโมงในการตอบข้อสอบสองข้อ ความยาวไม่เกิน 4 หน้า ใช้ตัวอักษร sarabun หรือ angkana ขนาด 16 ระยะระหว่างบรรทัด 1.5 กั้นหน้ากั้นหลังให้นักศึกษาพิจารณาตามความเหมาะสม ในวันที่ 25 พ.ค. 2565 เวลา 13.00 น. นักศึกษาต้องดำเนินการโพสต์ข้อสอบใน ห้อง Assignment ใน MST หรือหากไม่สามารถเข้าได้หรือมีข้อขัดข้องให้ส่งที่ auschala2521@gmail.com โดยใส่ชื่อเมลดังนี้: CD415 งานครั้งที่... ตามด้วยชื่อ นามสกุล และรหัสนักศึกษา

หากนักศึกษามีข้อสงสัยให้สอบถามได้ตามช่องทางการติดต่อที่ให้ไว้ข้างต้น
เอกสารประกอบการสอน และ PowerPoint ทำการโพสต์ที่

- MST: ในห้อง File
- Facebook: CD415 2/2564
- การส่งงานทุกครั้งจะทำการโพสต์ที่
- MST: ในห้อง Assignment
- Facebook: CD 415 2/2564

แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
(1) 13 ม.ค. 2565	แนะนำวิชา และข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน	3	บรรยาย/สื่อวีดิทัศน์ ทดสอบ	รศ.ดร.อัจฉรา
(2) 20 ม.ค. 2565	ความรู้เกี่ยวกับชุมชนและแนวคิดที่เกี่ยวกับชุมชน	3	บรรยาย /การชมสื่อวีดิทัศน์ ตำราบทที่ 1 และ 2	รศ.ดร.อัจฉรา
(3) 3 ก.พ. 2565	ความรู้เกี่ยวกับชุมชนและงานด้านพัฒนาชุมชน	3	บรรยาย / Workshop / การชมสื่อวีดิทัศน์ ตำราบทที่ 4 และ5	รศ.ดร.อัจฉรา
(4) 10 ก.พ. 2565	กระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม	3	บรรยาย /การชมสื่อวีดิทัศน์ ตำราบทที่ 3	รศ.ดร.อัจฉรา

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
(5) 17 ก.พ. 2565	กระบวนการและแนวคิดทฤษฎีการเสริมสร้างพลังชุมชน	3	บรรยาย / Workshop / การชมสื่อวีดิทัศน์ ตำราบทที่ 5	รศ.ดร. อัจฉรา
(6) 24 ก.พ. 2565	แนวคิดทฤษฎีการเสริมสร้างเครือข่าย	3	บรรยาย / Workshop / การชมสื่อวีดิทัศน์ ตำราบทที่ 6 และ 7	รศ.ดร.อัจฉรา
(7) 10 มี.ค. 2565	กรณีศึกษาการเสริมสร้างพลังชุมชนและเครือข่าย ในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19	3	บรรยาย/การชมสื่อวีดิทัศน์	พล.ต.ตรี เชียงรณ ริมผดี
(8) 17 มี.ค. 2565	พลังเครือข่ายกับงานพัฒนาชุมชน	3	บรรยาย แลกเปลี่ยน และวิเคราะห์	รศ.ดร.อัจฉรา
(9) 24 มี.ค. 2565	กรณีศึกษาการเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนในกลุ่ม LGBTQ	3	บรรยาย แลกเปลี่ยน และวิเคราะห์	อาจารย์ เคท ครั่ง พิบูลย์
(10) 31 มี.ค. 2565	ทำกิจกรรมจำลองเพื่อนำเสนอรายงาน	3	บรรยาย แลกเปลี่ยนและ วิเคราะห์	รศ.ดร.อัจฉรา
(11) 7 เม.ย. 2565	เสนอรายงาน	3	บรรยายและวิเคราะห์ โดยวิทยากรภายนอก	รศ.ดร.อัจฉรา
(12) 21 เม.ย. 2565	ระบบโลกและเครือข่ายชุมชนอาเซียน	3	บรรยายสรุป แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ และอภิปราย ตำราบทที่ 8 และ 9	พล.ต.ตรี. เชียงรณ ริมผดี
(13) 28 เม.ย. 2565	แนวคิดทฤษฎีและเครื่องมือการพัฒนาชุมชน	3	บรรยายสรุป แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ และอภิปราย ตำราบทที่ 10	รศ.ดร.อัจฉรา
(14)* 5 เม.ย. 2565	วิเคราะห์ วิพากษ์ เสนอความคิดเห็น ทบทวนการ สอบปลายภาค	3	บรรยายและวิเคราะห์	รศ.ดร.อัจฉรา
(15) สอบปลาย ภาค 23 พ.ค.	สอบปลายภาค	3	สอบปลายภาค	รศ.ดร.อัจฉรา

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
2565 ป๋าย				

1. เอกสารและตำราหลัก

อัจฉรา ชลายนนาวิณ (2560). ตำราการเสริมสร้างพลังชุมชนและเครือข่าย (2560) กองทุนสนับสนุนการเขียนตำราแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. โรงพิมพ์โอเซียนเทปแอนด์เลเบิล: กรุงเทพฯ. (โพสต์ให้ใน MST ห้อง File และใน Facebook ห้อง CD415 2/2564)

ภาษาไทย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2559). ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองสู่การปฏิรูปประเทศจากฐานราก.

(Online).22/8/2559. www.hiso.or.th/hiso5/report/download.php?name=เปิดดูล่าสุด 12 มกราคม พ.ศ.2562.

สมชาย ศรีวิรัตน์. (2556).การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น : แนวคิด หลักการพัฒนา และการดำเนินงานพัฒนาชุมชน.

(Online). 22/8/2559.<https://www.gotoknow.org/posts/549133>.เปิดดูล่าสุด 12 มกราคม พ.ศ.2562.

ปรีชาดี วิลัยเสถียร และคณะ. (2552). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์.

อัจฉรา ชลายนนาวิณ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปรับสภาพภูมิทัศน์ริมน้ำ เพื่อขจัดปัญหาโสกนาฏกรรมสาธารณสุขสมบัติและความไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน.วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2559

สายันต์ ไพเราะญจิตร (2548). กระบวนการโบราณคดีชุมชน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อัจฉรา ชลายนนาวิณ. (2560). การนำนโยบายรีเจนเนอเรชั่นมาใช้เพื่อพัฒนาระบบ สวัสดิการสังคมและความยั่งยืนของการพัฒนาชุมชนในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://ejournal.sru.ac.th/index.php/jhsc/article/view/758>

ภาษาอังกฤษ

Brohman, J. (1996). Popular Development: Rethinking The Theory and Practice of Development. Oxford England and Cambridge, Mass.: Wiley - Blackwell.

Conger JA, Kanungo RN. The empowerment process: integrating theory and practice. Acad Manage Rew 1988; 13:471-482

- Gibson, C.H. (1991). A concept analysis of empowerment. 2nd ed. London: An aspen publication, 1980. Gibson, 1993
- Gutierrez, L.M., Parsons, R. J. and Cox, E. O. (1998). **Empowerment in social work practice**. USA: Brooks2Cole Publishing Company.
- Kanter, R.M. (1983). **The change masters corporate entrepreneurs at work**. London: Loutledge.
- Gibson, C.H. (1991). A concept analysis of empowerment. 2nd ed. London: An aspen publication, 1980. Gibson, 1993
- Gran, (1983) McShane, S. L. and Glinow, M. A.V. (2000). **Organizational behavior**. Boston: McGraw Hill.
- Muchinsky, P. M. (2000). **Psychology applied to work: An introduction to industrial and organizational psychology**. 6th ed. Australia: Wadsworth
- Israel, B. A. Checkoway, B. Schultz, A. and Zimmerman, M. (1994). Health Education and Community Empowerment: Conceptualizing and Measuring Perceptions of Individual, Organizational and Community Control. *Health Education Quarterly* 21(2): 149-170.
- Putnam, Robert D., **Making Democracy Work; Civic traditions in Modern Italy**. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1993.
- Raeburn, J. (1993). How effective is strengthening community action as a strategy for health promotion? *Partici ACTION*, 3. Toronto: University of Toronto.
- UNDP (1995). *Capacity Development for Sustainable Human Development: Conceptual framework and operation signpost*. New York: United Nations Development Programme
- Wallerstein, N. (1992). Powerless, empowerment and health: Implications for health promotion programs. *American Journal of Health Promotion*, 6 (3): 197 - 205.
- Wallerstein, N. and Bernstein, E. (1988). Empowerment education; Freire's ideas adapted to health education. *Health Education Quarterly*, 15(4): 171-186.
- Zimmerman, M., & Rappaport, J. (1988). Citizen participation, perceived control, and psychological empowerment. *American Journal of Community Psychology*, 16: 725 - 750.
- _____. (1990a). Toward a theory of learned hopefulness: A structural model analysis of participation and empowerment. *Journal of Research in Personality*, 24: 71 - 86.
- _____. (1990b). Taking aim at empowerment research: On the distinction between individual and psychological conceptions. *American Journal of Community Psychology*, 18: 169 - 177.

Zimmerman, M., Israel, B., Schulz, A., & Checkoway, B. (1992). Further explorations in empowerment theory: An empirical analysis of psychological empowerment. *American Journal of Community Psychology*, 20 (6): 707 - 72